

2013
25/12/13

M | S | H

מושקוביץ, סטיס, חיימוביץ ושות', עורכי דין

רח' לאונרדו דה וינצ'י 13, תל אביב 61400
טל: 03-7444771; פקס: 03-7444772
www.mshlaw.co.il | office@mshlaw.co.il

21 בפברואר 2013

לכבוד
מנהל בתי המשפט
רח' כנפי נשרים 22
ירושלים, 95464

באמצעות דוא"ל

א.ג.נ.,

הנדון: הודעה על הגשת בקשה לאישור תובענה ייצוגית

1. בשם מרשתי, גב' מיכל שורר (להלן – "המבקשת"), ובחתאם להוראות סעיף 6(א) לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו – 2006 (להלן – "החוק"), ולסעיף 3 לתקנות תובענות ייצוגיות, תשי"ע – 2010 (להלן – "התקנות"), הריני מתכבד להודיעכם כי ביום 20.2.13 הגישה המבקשת בקשה לאישור תובענה ייצוגית לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז.

2. בהתאם להוראות תקנה 3(ב) לתקנות, פרטי הבקשה והתובענה הינם כדלקמן:

2.1. מספר הבקשה (סעיף 3(ב)(1) לתקנות) - ת"צ 40602-02-13.

2.2. מועד הגשת הבקשה (סעיף 3(ב)(2) לתקנות) - 20.2.2013.

2.3. הצדדים לבקשה (סעיף 3(ב)(3) לתקנות) - המבקשת: מיכל שורר, ת.ז. 32191785; המשיב: מדינת ישראל- המוסד לביטוח לאומי.

הגדרת הקבוצה שאותה מבקש התובע לייצג (סעיף 3(ב)(3) לתקנות) - "כל אדם, תאגיד או ישות משפטית אשר לטענת המשיב קיימים לחובתו חובות נטענים שהתיישנו או כל אדם, תאגיד או ישות משפטית, אשר המשיב גבה ממנו באמצעי גבייה מינהליים חובות נטענים שהתיישנו".

לעניין הליך זה "חובות נטענים שהתיישנו" - חובות בגין דמי ביטוח לאומי ובכלל זה דמי ביטוח בריאות (כולל הפרשי הצמדה, ריבית וקנסות בגין חובות אלו), אשר המשיב לא נקט בהליכים לגבייתם במשך שבע שנים מיום היווצרותם.

2.4. פרטי ב"כ התובע המייצג (סעיף 3(ב)(4) לתקנות) - עו"ד שאול ציוני ואלי פילרסדורף ממשד ציוני, פילרסדורף, צנטנר עו"ד; עו"ד שלומי מושקוביץ ממשד מושקוביץ, סטיס, חיימוביץ ושות'; עו"ד נתי פולניגר ממשד פולניגר, ויקמן, כהן.

2.5. בית המשפט שאליו הוגשה בקשת האישור ואשר בו הדיון אמור להתנהל (סעיף 3(ב)(5) לתקנות) - בית המשפט המחוזי מחוז מרכז.

2.6. השאלות של עובדה או משפט המשותפות לקבוצה (סעיף 3(ב)(6) לתקנות), הינן, בין היתר - האם המשיב רשאי לגבות חובות שהתיישנו בגין דמי ביטוח באמצעות הליכי גבייה מינהליים.

2.7. עילות התביעה (סעיף 3(ב)(7) לתקנות) – הפרת חובה חקוקה, הפעלת זכות בחוסר תום לב, עשיית עושר ולא במשפט.

3. הסעדים המבוקשים בתביעה (סעיף 3(ב)(7) לתקנות) – א) סעד הצהרתי וצו מניעה קבוע, לפיו המשיב מנוע מלהפעיל אמצעי גבייה מינהליים ביחס לחובות נטענים שהתיישנו; ב) להורות למשיב להשיב לחברי הקבוצה את כל הכספים שנגבו מהם לפחות במהלך השנתיים שקדמו למועד הגשת הבקשה, בגין חובות נטענים שהתיישנו, בצירוף הפרשי ריבית והצמדה.

4. סכום הפיצוי הנדרש לחברי הקבוצה (סעיף 3(ב)(7) לתקנות) – סכום התביעה ייצוגית – אינו ניתן להערכה בשלב זה.

5. מצ"ב העתק הבקשה לאישור התובענה כייצוגית (ללא נספחיה), והעתק התובענה הייצוגית (ללא נספחיה).

במכוד רב,
איתי חורגין,
שלומי מושקוביץ, עו"ד

למזכיר
בית דין

בעניין:

מיכל שורר ת.ז. 32191785

ע"י ב"כ ציוני, פילרסדורף, צנטנר, עורכי דין
וכן ע"י ב"כ מושקוביץ, סטיס, חיימוביץ ושות', עורכי דין
וכן ע"י ב"כ פולינגר, ויקמן, כהן - משרד עו"ד

שכתובתם לצרכי הליך זה הינה:

רחוב לאונרדו דה-וינצ'י 13, תל אביב 61400
טלפון: 03-5244442; פקס: 03-7165379

המבקשת

- נגד -

מדינת ישראל - המוסד לביטוח לאומי
באמצעות פרקליטות מחוז תל אביב (אזרחי)
רחוב הנרייטה סולד 1, תל אביב

המשיב

בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית

בית המשפט מתבקש בזאת כדלקמן:

1. לאשר את התובענה המצורפת לבקשה זאת (להלן: "התובענה") כתובענה ייצוגית, מכוח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות")
העתק מכתב התביעה (ללא נספחים), מצ"ב כנספח 1 לתצהיר התומך בבקשה זו.
2. להגדיר את הקבוצה שבשמה הוגשה התובענה כדלקמן (להלן: "הקבוצה המיוצגת" או "התובעים"):
"כל אדם, תאגיד או ישות משפטית אשר לטענת המשיב קיימים לחובתו חובות נטענים שהתיישנו או כל אדם, תאגיד או ישות משפטית, אשר המשיב גבה ממנו באמצעי גבייה מינהליים חובות נטענים שהתיישנו".
לעניין הליך זה "חובות נטענים שהתיישנו" - חובות בגין דמי ביטוח לאומי ובכלל זה דמי ביטוח בריאות (כולל הפרשי הצמדה, ריבית וקנסות בגין חובות אלו), אשר המשיב לא נקט בהליכים לגבייתם במשך שבע שנים מיום היווצרותם.
3. ליתן את הסעדים הבאים:
 - 3.1. ליתן סעד הצהרתי וצו מניעה קבוע, לפיו המשיב מנוע מלהפעיל אמצעי גבייה מינהליים ביחס לחובות נטענים שהתיישנו.
 - 3.2. להורות למשיב להשיב לחברי הקבוצה את כל הכספים שגבו מהם לפחות במהלך השנתיים שקדמו למועד הגשת בקשה זו, בגין חובות נטענים שהתיישנו, וזאת בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק.

4. לחלופין, להורות על מתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה המיוצגת, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, כפי שימצא לנכון בנסיבות הענין.
5. להורות כי ההחלטה בבקשה זו ונוסחה יפורסמו בדרך שיקבע בית המשפט הנכבד, וכן ליתן הוראות נוספות כפי שימצא לנכון בדבר אופן הפרסום כאמור, ולקבוע כי המשיב ישא בהוצאות הפרסום.
6. לקבוע את שכר טרחתם של עורכי הדין המייצגים את התובעת בתובענה הייצוגית בשיעור שלא יפחת מ- 15% מהסכום שיפסק בתוספת מע"מ כדין, עבור טיפול בתובענה בערכאה הראשונה.
7. לקבוע כי חלק מסוים שיקבע בית המשפט הנכבד מתוך הסכום ו/או שווי הסעד שיפסק, לאחר ניכוי ההוצאות ושכר טרחת עורך דין, בשיעור שלא יפחת מ- 5% משווי הסעד הכולל שיפסק לטובת כלל התובעים, ישולם ו/או ינתן למבקשת, אשר טרחה בהגשת התובענה ובהוכחתה.
8. ליתן הוראות נוספות בדבר הדיון בתובענה כפי שימצא בית המשפט הנכבד לנכון.
9. כן יתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיב בהוצאות בקשה זו ובשכ"ט עו"ד בצירוף מע"מ כדין בגינה.
10. ההדגשות המופיעות בבקשה זו אינן במקור אלא אם כן נאמר אחרת.

ואלה נימוקי הבקשה:

I. פתח דבר

11. סעיף 2 לחוק ההתיישנות, תשי"ח - 1958 (להלן: "**חוק ההתיישנות**") קובע, כי תביעה לקיים זכות כל שהיא נתונה להתיישנות.
12. סעיף 5 לחוק ההתיישנות קובע, כי התקופה שבה מתיישנת תביעה שלא הוגשה עליה תובענה (בשאינו מקרקעין) הינה שבע שנים.
13. כפי שיפורט בהרחבה בבקשה זו, המשיב, המוסד לביטוח לאומי, רואה את עצמו כ"רשות אקס טריטוריאלי", אשר החוק והלכות בית המשפט העליון אינם חלים לגביו, עת הוא פועל בניגוד לדין וגובה ממאות אלפי אזרחים חובות נטענים בגין דמי ביטוח, הגם שאלו התיישנו, תוך עקיפת טענת ההתיישנות באמצעות שימוש בהליכי גבייה מינהליים לפי פקודת המסים (גביה).
14. המשמעות של שימוש בהליכי גבייה מינהליים בהם נוקט המשיב, היא כי המשיב נוהג למעשה כאילו יש בידו 'פסק דין' נגד האזרח, אשר הוא פועל למימוש, כאשר במסגרת הליכים אלו כלל לא ניתנת לאזרח האפשרות להעלות טענת **התיישנות** בגין החובות הנטענים כנגדו.
15. גם כאשר האזרח שכנגדו ננקטים הליכי גבייה מינהליים פונה באופן יזום למשיב וטוען כי החובות הנטענים והמיוחסים לו בגין דמי ביטוח התיישנו, וכי גביית חובות אלו הינה בלתי חוקית, מתעלם המשיב מטענה זו וממשיך בהליכי הגבייה המינהליים, כאילו המדובר בחוב

שלא התיישן.

16. וכך, מדי יום ביומו שולח המשיב את ידו לכיסם של אזרחים לגביהם הוא טוען כי אלו חייבים לו חובות נטענים שהתיישנו, מבלי שאלו יכולים להתגונן מפני ההליך ולהעלות את טענת ההתיישנות.
17. לא יכול להיות ספק, כי התנהגות המשיב בעניין זה היא אגרסיבית ודורסנית, כאשר ידוע למשיב שעמדתו בעניין התיישנות חובות מנוגדת לדין. אלא, שהמשיב פשוט מנצל את כוחו העצום אל מול האזרח, ואת יכולתו לפעול לפי פקודת המסים (גביה) ללא הליך משפטי, ופשוט טומן את ידו עמוק בכיסו של האזרח ולוקח את שהוא חושב שמגיע לו. יהיו אשר יהיו טענות האזרח.
18. התנהלות זו של המשיב הינה פסולה ובלתי חוקית, בין היתר, באשר אין זה סביר שרשות ציבורית תנקוט הליכי גבייה נגד אזרח לאחר שנים רבות בהן החוב הנטען כלפיו התיישן, תוך העמדת האזרח במצב בו הוא אינו יכול להתמודד עם טענת החוב בשל חלוף הזמן.
19. ברור, כי כל עקרונות ההתיישנות חלים, וביתר שאת, גם ביחס לחובות כלפי המשיב. אין צורך להרחיב על אופיו של הציבור כלפיו מופעלים אמצעי גביה אלו, אשר בחלקו הגדול הינו אנשים קשי יום, אשר לא מצפים כי באחד מן הימים, לאחר שנים רבות, יבוא המשיב אליהם וידרוש מהם תשלום של אלפי שקלים ויותר, כאשר לאור חלוף הזמן אין להם כל אפשרות לבחון אפילו את קיומו של החוב.
20. בנוסף, חלוף הזמן מאז שנוצרה עילת התביעה של המשיב כלפי החייבים, משמעה ויתור ומחילה של המשיב. אזרחי המדינה אינם אמורים לשמור מסמכים בקנאות שמא ביום סגריר יבוא המשיב ויבקש להטיל עיקול על חשבונם בקשר לחוב נטען שנוצר לפני שנים רבות. אזרחי ותושבי המדינה זכאים לוודאות ויציבות, ועליהם לדעת כי החוב כלפי המשיב, אינו שונה מכל חוב אחר, ואף הוא כפוף להתיישנות, וגם המשיב אינו יכול יום אחד, לאחר שנים רבות, להתנדפק על דלתם ולדרוש תשלום של חוב בסך של אלפי שקלים תוך הטלת עיקולים על חשבון הבנק שלהם ושימוש באמצעי גבייה נוספים אחרים. על תושבי המדינה לדעת שהם יכולים לכלכל את צעדיהם בבטחה וללא חשש.
21. יצוין, כי בעבר ביצע כבר המשיב "הקפאה" של חובות שהתיישנו, אך משום מה חזר להפר את הוראות הדין.
22. חשוב להדגיש, כי בשנת 2010 ניתן פסק דין תקדימי וחשוב של בית המשפט העליון במסגרת רע"א 187/05 **נעמה נסייר נ' עיריית נצרת** (פורסם בנבו) (להלן: "**הלכת נסייר**"), שם נקבע כי הוראות חוק ההתיישנות חלות גם על חובות הנגבים על ידי הרשות מן האזרח במסגרת הליכי גבייה מינהליים, כדוגמת פקודת המיסים (גביה), וכי חובות הנגבים באמצעים אלו נתונים להתיישנות.
23. יתרה מכך, במסגרת פסק דין נסייר קבע בית המשפט העליון כי מבחינת תכליתו של מוסד ההתיישנות אין כל טעם טוב להבחין בין חוב הנגבה באמצעי גבייה מינהליים לבין חוב הנגבה בהליך משפטי אחר, וכי אין בהליכי גבייה אלו כדי להעניק בידי הרשות יתרון מהותי כלשהו.

24. לא למותר לציין, כי במסגרת תובענה ייצוגית דומה, כנגד רשות ציבורית אחרת של המדינה (ת"צ 5127-07-10 (מחוזי - ת"א) **שרה כפתורי נ' מינהל מקרקעי ישראל** (פורסם בנבו), בה נטען כי המדינה פעלה לגביית חובות שהתיישנו כלפי מינהל מקרקעי ישראל, הודיעה המדינה כי תחדל מלפעול לגביית חובות אלו.
25. ואולם, חרף האמור בהלכת נסייר וחרף הודעת המדינה בעניין כפתורי הנ"ל, ממשיך המשיב לגבות דמי ביטוח אשר התיישנו, תוך שימוש בהליכי גביה מינהליים, ומתעלם מכך שחובות אלו התיישנו.
26. יתרה מכך, כפי שיובהר להלן, גביית דמי הביטוח באמצעות הליכי גביה מינהליים כנגד כלפי חברי הקבוצה, בחלוף שבע שנים ויותר ממועד היווצרות החוב, נעשית בשיהוי מינהלי חמור וכבד אשר אף הוא מחייב את עצירת הגביה הבלתי חוקית ואת השבת הכספים שנגבו שלא כדין.
27. רק לאחרונה פרסם היועץ המשפטי לממשלה הנחיות לפיהן "רשות מינהלית אינה רשאית להשתוות בגביית חובות", וכי אין זה תקין "שרשות מינהלית תנקוט הליכי גביה מינהליים לראשונה וללא צידוק לאחר שנים רבות, תוך שהיא מעמידה את האזרח, בשל הזמן הרב שחלף, במצב שבו יקשה עליו להתמודד עם טענת החוב....".
28. בהתאם להנחיה האמורה של היועץ המשפטי לממשלה, ככלל, רשות מינהלית אינה רשאית להשתוות בגביית חובות למעלה משלוש שנים ממועד היווצרות החוב, ובוודאי שגביית החובות בחלוף למעלה משבע שנים, מהווה שיהוי כבד וחמור – אשר שולל את הזכות לגביית החוב.
29. אמנם תחולתן של הנחיות אלו (הנוגעות לאיסור הרשות להשתוות בגביה מינהלית למעלה משלוש שנים) נדחתה ביחס למשיב בשלב זה, אולם ברור כי, אין בכך כדי לגרוע מחובתו של המשיב לפעול במהירות הראויה לגביית החוב (ללא קשר למועד ההתיישנות), והוא אינו רשאי לפתוח בהליכי גביה "לנצח" ובאופן בלתי מוגבל, וזאת ככל רשות ציבורית.
- אם כן, אפילו אם עמדת המשיב היא כי לא חלה התיישנות (וכאמור, אין הדבר כך), הרי שבוודאי עליו לפעול במהירות הראויה ובשקידה ראויה מנת לגבות חובות לגבי שנים רבות אחורה. אין ספק כי פתיחת הליכי גביה מינהליים לגבי חובות שנוצרו לפני שבע שנים ויותר, אינה עולה בקנה אחד עם החובות האמורות, כמו גם שהיא מנוגדת לחובת תום הלב ואינה סבירה באופן קיצוני.
30. מטרתו של הליך זה הינה כפולה:
- ראשית**, במסגרת הליך זה יתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיב לחדול מנקיטה בכל אמצעי גביה מינהלי, לרבות לפי פקודת המסים (גביה), לגביית דמי ביטוח הנמצאים בתוך תקופת ההתיישנות.
- שנית**, במסגרת הליך זה יתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיב להשיב למבקשת וכן לכל תובע הנמנה על הקבוצה המיוצגת, את הכספים שנגבו מהם לפחות במהלך השנתיים שקדמו למועד הגשת בקשה זו באמצעי גביה מינהליים, לרבות לפי פקודת המסים (גביה) בגין חובות נטענים שהתיישנו.

31. ושוב נציין כי אין הסעדים המבוקשים בהליך זה נועדו להביא, מניה וביה, לבטלותם של אותם חובות נטענים שהתיישנו. המטרה היא לחייב את המשיב, מקום בו המשיב ירצה לפעול לגבייתם של חובות נטענים אלו, לפעול ב"דרך המלך" של הגשת תובענה כנגד הנישום, תוך שמירת מלוא הטענות העומדות לכל צד.

II. הצדדים

32. גבי מיכל שורר (לעיל ולהלן: "המבקשת") הינה אזרחית ישראלית, תושבת תל אביב.
33. המוסד לביטוח לאומי (לעיל ולהלן: "המשיב") הינו "ירשות" כהגדרתה בסעיף 2 לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, תש"ס - 2000, הממלא תפקיד ציבורי על פי דין, והוא האחראי, בין היתר, על גביית "דמי ביטוח", כמשמעותם בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה - 1995 (להלן: "חוק הביטוח הלאומי"), ואשר כוללים גם דמי ביטוח בריאות, לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, תשנ"ד - 1994 (לעיל ולהלן, יחדיו: "דמי ביטוח").

III. רקע עובדתי קצר אודות עילתה האישית של המבקשת

34. בחודש יולי 2012 החליטה המבקשת לפתוח עסק, כעצמאית.
35. משכך, פנתה המבקשת לרואה חשבון, מר יהודה גירו, על מנת שיטפל עבורה בעניינים הנדרשים לפתיחת העסק, ובכלל זה, בפתיחת התיקים המחויבים ברשויות המס ואצל המשיב.
36. בהמשך לכך, ערך המשיב "חישוב" של דמי הביטוח בגין העבר, ודרש מהמבקשת ביום 30.7.12 לשלם לו חוב נטען בסך של 11,077 ש"ח.
37. לטענת המשיב, חוב נטען זה הינו בגין דמי ביטוח שנצברו לחובת המבקשת ואשר לא שולמו החל משנת 2004 ועד לאותו מועד בסך של 7,501 ₪ וכן מקנסות (2,823 ₪) והצמדות (753 ₪) שנוספו לחוב הנטען (קנסות והצמדות בסך כולל של 3,576 ₪).
- נציין, כי חלק מאותם חובות התיישנו מאחר שנוצרו שבע שנים לפני מועד קבלת דרישת התשלום. כך למשל, החוב הנטען בגין החודשים פברואר - מאי 2004 ע"ס 528 ש"ח (קרן), החוב הנטען בגין החודשים יולי - דצמבר 2004 ע"ס 792 ש"ח (קרן), וכן החוב בגין החודשים ינואר - פברואר 2005 ע"ס 264 ש"ח (קרן). סה"כ החוב הנטען, שהתיישן נכון למועד דרישת התשלום (30.07.12), עמד על הסך של 1,584 ש"ח, כאשר המשיב גם הוסיף לדרישתו דרישה בגין קנסות והצמדות בסכומים נוספים בגין תקופה זו (סך של 1,606 ₪).
- העתק דרישת המשיב לתשלום דמי ביטוח מיום 30.7.12, מצ"ב כנספת 2.
38. ביום 23.8.12 פנתה המבקשת באמצעות ב"כ למשיב, והסבירה כי חלק מהחובות להם טוען המשיב, התיישנו. המבקשת טענה, כי על פי חוק ההתיישנות ועל פי הלכות שנקבעו בעניין המשיב מנוע מלגבות חובות נטענים שהתיישנו. משכך, דרשה המבקשת כי המשיב יבטל את דרישתו מהמבקשת לשלם עבור חובות עבר נטענים שהתיישנו.
- העתק פניית המבקשת למשיב מיום 23.8.12, מצ"ב כנספת 3.

39. ביום 29.8.12 השיב המשיב לפנייתה האמורה של המבקשת. במכתבו, דחה המשיב את טענות המבקשת וטען כי "פסק הדין אותו ציינת ניתן באופן ספציפי לגבי אותה מבוטחת ומחייב בעניינה של אותה מבוטחת בלבד".
- עוד טען המשיב, כי נושא חוק ההתיישנות נמצא עדיין בהתדיינות משפטית ולכן לא קיימות החלטות או הנחיות חדשות בעניין. משכך, טען המשיב שעל המבקשת לשלם את מלוא חובה הנטען למשיב, גם בגין תקופות הנמצאות בתוך תקופת ההתיישנות.
- העתק תשובת המשיב מיום 29.8.12, מצ"ב **כנספח 4**.
40. ביום 1.11.12 השיבה המבקשת למכתבו האמור של המשיב. בתשובתה דחתה המבקשת את טענות המשיב אשר מנוגדות לדין. לא למותר לציין, כי לאור העובדה כי מתוך הסכום לו טוען המשיב כחוב (7,975 ₪) אין חולק כי לא התיישן סך של 6,391 ₪, הודיעה המבקשת כי היא מוכנה לשלם את הסך שאינו שנוי במחלוקת.
- העתק מתשובת המבקשת למשיב מיום 1.11.12, מצ"ב **כנספח 5**.
41. ביום 4.11.12 הודיע המשיב למבקשת, כי הוא מוכן להפחית קנסות בסך של 3,839, אך הוא עומד על דרישתו כי המבקשת תשלם למשיב גם עבור חובות נטענים שהתיישנו.
- העתק הודעת המשיב מיום 4.11.12, מצ"ב **כנספח 6**.
42. בהמשך לכך, שילמה המבקשת את הסך שאינו שנוי במחלוקת והודיעה על כך למשיב ביום 19.11.12.
- בהודעה זו, שבה והודיעה המבקשת כי היא כופרת בכל חוב לו טוען המשיב אשר התיישן, וביקשה כי המשיב יודיע למבקשת כי לא ידרוש עוד תשלום בגין חובות שהתיישנו וכי לא יבצע כל פעולה על מנת לגבות את החוב הנטען שהתיישן.
- העתק מפניית המבקשת למשיב מיום 19.11.12, מצ"ב **כנספח 7**.
43. ביום 19.11.12 הודיע המשיב למבקשת, כי הוא עומד על פירעון החובות הנטענים שהתיישנו.
- העתק הודעת המשיב מיום 19.11.12, מצ"ב **כנספח 8**.
44. לאור עמדת המשיב האמורה, ולאור עמדת המשיב שנמסרה לב"כ המבקשת בשיחות טלפון, במסגרתן נמסר כי ככל שלא ישולם החוב שהתיישן בכוונת המשיב לנקוט באמצעי גבייה כנגד המבקשת, הודיעה המבקשת ביום 5.12.12 כי תשלם את הסכום השנוי במחלוקת (1,584 ש"ח) וזאת תחת מחאה ותוך שמירת מלוא טענותיה בעניין.
- העתק הודעת המבקשת למשיב מיום 5.12.12, מצ"ב **כנספח 9**.
45. והנה, ביום 12.12.12 הסתבר למבקשת, לתדהמתה, כי המשיב החל בהליכי גבייה כנגדה, ועוד ביום 29.11.12 הוציא צווי עיקול נגד חשבוניתה, וביום 3.12.12 כבר הודיע לבנק דיסקונט (שם מתנהל חשבונה של המבקשת) על מימוש צו העיקול בסך של 1,856 ₪!

46. אם כן, למשיב אצה רצה הדרך, ותוך כדי ניהול התכתובות עם ב"כ המבקשת, ותוך שהוא מודה שיש בסיס שבדין לטענותיה של המבקשת בקשר להתיישנות (כאמור, לטענת המשיב "נושא חוק ההתיישנות במוסד לביטוח לאומי נמצא עדיין בהתדיינות..."), הוא בחר לפעול באופן אגרסיבי ודורסני כלפי המבקשת ופשוט הטיל צווי עיקול מכוח פקודת המסים (גבייה), ולאחר שבנק דיסקונט לישראל הודיע למשיב כי בידו כספים של המבקשת, אף נתן לבנק הודעה על מימוש העיקול (בסך של 1,856 ₪). לאור צווי העיקול וההודעה על מימוש העיקול, נאלצה המבקשת לשלם את הסכום נשוא העיקול על מנת להסיר את העיקולים.

העתק מצווי העיקול שהטיל המשיב, מצ"ב **כנספח 10**.

העתק מהודעת מימוש העיקול, מצ"ב **כנספח 11**.

47. לא יכול להיות ספק, כי התנהגות המשיב בעניין זה היא אגרסיבית ודורסנית, כאשר ידוע למשיב שעמדו בעניין חובות נטענים שהתיישנו, נתונה - לכל הפחות - במחלוקת אמיתית. אלא, שהמשיב פשוט מנצל את כוחו העצום אל מול האזרח, ואת יכולתו לפעול לפי פקודת המסים (גבייה) ללא הליך משפטי, ופשוט טומן את ידו עמוק בכיסו של האזרח ולוקח את שהוא חושב שמגיע לו, יהיו אשר יהיו טענות האזרח.

48. ברור, כי התנהלות המשיב בעניין זה כלפי המבקשת אינה "אישית", ואין ספק כי הוא פועל בצורה דומה כלפי מאות אלפי אזרחים אחרים, הלוא הם חברי הקבוצה, כאשר הוא גובה מהם, שלא כדין, חובות נטענים אשר נמצאים בתוך תקופת ההתיישנות באמצעים אגרסיביים ודורסניים.

III. עניין כפתורי (ת"צ 5127-07-10)

49. המבקשת, כפי חובתה מכח סעיף 5(2) לחוק תובענות ייצוגיות, בדקה בפנקס התובענות הייצוגיות אם מצויה בו בקשה דומה כנגד המשיב.

50. בקשה כאמור לא נמצאה. ואולם, נמצאה התובענה הייצוגית שסומנה ת"צ 5127-07-10 **שרה כפתורי נ' מינהל מקרקעי ישראל** (להלן: "עניין כפתורי").

51. באותה פרשה טענה גב' כפתורי, כלפי מינהל מקרקעי ישראל, כי כ"רשות" מינהלית, מנוע המינהל מלגבות, בשל תחולת חוק ההתיישנות, חובות נטענים שהתיישנו וממילא אינו רשאי לפתוח בהליכי גביה כלשהם בגין חובות נטענים אלה.

52. מינהל מקרקעי ישראל, קרי: מדינת ישראל, נתן במסגרת עניין כפתורי הודעת חדילה, כמשמעה בסעיף 9(ב) לחוק תובענות ייצוגיות, לפיה יפסיק לגבות חובות שהתיישנו.

ביום 5.05.12 קבע כבוד השופט אורי שהם כי נוכח הודעת החדילה אין עוד צורך לדון בבקשה לאישור התובענה כייצוגית, תוך שצוין כי בית המשפט רושם לפניו את ההתחייבות המפורשת של המינהל, כי אין בכוונתו לחזור בו מהחלטת הנהלת המינהל, המעוגנת בהודעת החדילה.

העתק החלטת בית המשפט מיום 05.05.12 בעניין כפתורי, מצ"ב **כאסמכתא א'**.

53. ניתן היה להניח, כי מאחר שהדין אחד הוא, וחוק ההתיישנות אחד הוא, ומאחר שהמדינה אחת היא, על כל רשויותיה - כי את שהודיעה המדינה ביחס לחובות מינהל מקרקעי ישראל

שהתיישנו, תחיל היא ותיישם - ביחס לחובות נטענים שהתיישנו - על כל יתר רשויות המדינה, ובכלל זה על המשיב.

אלא שההנחה האמורה אינה מתקיימת בפועל, ועל כן לא נותר מנוס מהגשת תובענה זו.

IV. הטיעון המשפטי

א. התיישנות - כללי

54. סעיף 2 לחוק ההתיישנות קובע, כי תביעה לקיום זכות כל שהיא נתונה להתיישנות. בסעיף 5 לחוק ההתיישנות נקבע, כי התקופה שבה מתיישנת תביעה שלא הוגשה עליה תובענה (בשאינו מקרקעין) הינה שבע שנים. כלומר, תביעה הנוגעת לתקופה העולה על שבע שנים ממועד התביעה לקיום הזכות, התיישנה.

55. הטעמים העומדים בבסיס מוסד ההתיישנות נדונו פעמים רבות בפסיקה. הטעם הראשון הינו במישור הראייתי, עניינו ההכרה בקושי הניצב בפני נתבע כאשר הוא נדרש לעובדות של מקרה שאירע לפני זמן רב, וההבנה כי יש צורך לתחום את הזמן בו נדרש אדם לשמור מסמכים וראיות אחרות. הטעם השני הוא ההנחה כי חלוף הזמן משמיע ויתור ומחילה של התובע על עילתו. הטעם השלישי הוא האינטרס של הנתבע בוודאות וביציבות, אשר מצדיק כי האדם יוכל לכלכל את צעדיו בהסתמך על ההנחה כי בידו תמונה מלאה, ככל הניתן, של מצבו הכלכלי. טעם נוסף בבסיס מוסד ההתיישנות הוא האינטרס הציבורי, שכן הזמן השיפוטי הוא משאב יקר ואינטרס הכלל יוצא נשכר על ידי אי העסקת מערכת המשפט בעניינים שאבד עליהם הכלת.

ראו בעניין זה: הלכת נסייר לעיל; ע"א 7401/00 יחזקאלי נ' גלוסקא, פ"ד נו(1) 289.

56. אין ספק, כי הטעמים האמורים חלים, ביתר שאת, ביחס לחובות הנטענים על ידי המשיב.

ב. פסק דינו של בית המשפט העליון בעניין "נסייר" הקובע כי גם חובות הנגבים באמצעות הליכי אכיפה מינהליים נתונים להתיישנות

57. כאמור, המשיב אינו מכיר בטענת ההתיישנות והוא גובה ממאות אלפי אזרחים חובות נטענים בגין דמי ביטוח, הגם שאלו נמצאים בתוך תקופת ההתיישנות, תוך שימוש בהליכי גבייה לפי פקודת המסים (גביה).

58. כאשר אזרח לא משלם את דמי הביטוח למשיב, פתוחות בפני המשיב שתי דרכי פעולה. הדרך האחת, היא הגשת תביעה אזרחית לבית המשפט המוסמך. הדרך השנייה הינה שימוש בהליכי גביה מינהליים. המשמעות של שימוש בהליכי גביה מינהליים, היא כי המשיב נוהג למעשה כאילו יש בידו 'פסק דין' נגד האזרח, ועתה הוא פועל למימוש אותו פסק דין.

59. בענייננו, המשיב פועל לגביית חובות נטענים בגין דמי ביטוח אשר התיישנו באמצעות הליכי הגביה המינהליים, כאשר מבחינת המשיב מדובר למעשה ב'פסק דין' לטובתו, וכאשר כלל לא ניתן לטעון להתיישנות. כפי שהוסבר ביחס למבקשת, המשיב סבור כי להתיישנות אין כל תחולה על גביית חובות בגין דמי ביטוח אשר התיישנו.

60. ביום 20.6.10 ניתנה על ידי בית המשפט העליון הלכת נסייר. במסגרת הלכת נסייר דן בית המשפט העליון בשאלת התיישנות חובות לרשות מינהלית הפועלת בין היתר באמצעות פקודת המסים (גביה). הלכה מנחה זו ניתנה על רקע מחלוקת בפסיקת בתי המשפט המחוזיים לגבי התיישנות חובות אלה, והשימוש שעושות הרשויות בפקודת המסים (גביה) בנוגע לחובות נטענים אשר תקופת ההתיישנות לגביהם חלפה.¹

61. בהלכת נסייר נקבע באופן עקרוני וחד משמעי כי הוראות חוק ההתיישנות חלות גם על רשויות, וטענת ההתיישנות חלה גם על גופים אלה. יתרה מכך, נקבע באופן מפורש, כי הוראות חוק ההתיישנות חלות גם על הליכי גבייה מינהליים המבוצעים על ידי הרשות.

62. בכל הקשור להליך הגבייה המינהלי ציין בית המשפט העליון, כי מאפיין מרכזי בהסדרי הגבייה המינהליים הוא העובדה שמדובר בהסדר הנותן לרשות את הכוח לפעול לגביית חוב, וזאת מבלי שהחוב יאושר קודם לכן בפסק דין של בית משפט (עמ' 9, פס' 12 לפסק הדין). כלומר הרשות למעשה פועלת כאילו יש בידיה פסק דין, ועתה היא פועלת למימושו. בית המשפט העליון קבע, כי הליך הגבייה המינהלי נפתח בהפניית דרישה לאזרח לשלם את חובו, ובכך יש לראות כ"תביעה לקיים זכות", כמובנה בסעיף 2 לחוק ההתיישנות. כך פסק בית המשפט (פס' 21 לפסק הדין):

"נראה לי, כי המתחם הלשוני של הביטוי 'תביעה לקיים זכות' רחב דיו כדי להכיל את שתי החלופות הפרשניות וניתן אף לומר כי הוא נוטה יותר לאפשרות המרחיבה הכוללת בתחומה גם את הליכי הגבייה המינהליים. כאמור, הליך הגבייה המינהלי נפתח בהפניית דרישה לנישום לעמוד בתשלום חובו. רק אם הנישום לא מצית, מוקנית סמכות לגורם מינהלי להחליט על נקיטת הליכי גבייה מינהליים. בדרישה לשלם ניתן, לכאורה, לראות 'תביעה לקיים זכות'. מבחינה לשונית, אין ביטוי זה כולל בהכרח את הדרישה שההליך יהיה כזה המיועד לבירור עצם קיומה של זכות, להבדיל מהליך שכל מטרתו דרישה לקיום הזכות. המילים 'תביעה לקיים זכות' נפרשות ומרמזות על האפשרות שהזכות כבר התגבשה, ומכאן ואילך מטרת ההליך הוא לדאוג לקיומה, ולענייננו: להביא לתשלום חוב (שהוא הזכות שהתגבשה)..."

63. בהמשך, קבע בית המשפט העליון, כי מבחינת תכליתו של מוסד ההתיישנות אין כל טעם טוב להבחין בין חוב הנגבה באמצעי גבייה מינהליים לבין חוב הנגבה בהליך משפטי אחר (פס' 33 לפסק הדין):

1. ראו, בין היתר, את עמדתם החיובית ביחס לתחולת התיישנות בהליכי גבייה מינהליים של כבי השופט ביין בה"פ 30340/97 בתי זיקוק לנפט בע"מ נ' המועצה האזורית זבולון (פורסם בנבו); כבי השופט ורדי בה"פ 176275/01 סרור נ' עיריית רמת גן (פורסם בנבו); כבי השופט אפעל-גבאי בה"פ 512/01 קומרי נ' עיריית ירושלים (פורסם בנבו). מאידך, ראו, בין היתר, את תשובתם השלילית של כבי השופטים גרוס, קובו ורובינשטיין בע"א 1843/00 חרותי נ' עיריית רמלה (פורסם בנבו); כבי השופט קלינג בעת"מ 1292/01 שושן נ' עיריית רחובות (פורסם בנבו); כבי השופטת וסרקרוג בעת"מ 450/02 קימחי נ' עיריית חיפה (פורסם בנבו); כבי השופט אמינוף בעת"מ 200/03 לוי נ' עיריית נצרת עילית (פורסם בנבו). בעבר, כבי בית המשפט העליון, בדונו בנושא זה, נמנע מלהכריע בסוגיה, מפאת שיקולי המדיניות הכרוכים בה, תוך שקרא למחוקק לעשות כן (עמ"ס 1164/04 עיריית הרצליה נ' דניאל יצחקי, סעי' 10 לפסק דינה של כבי השופטת ארבל (פורסם בנבו)).

"האם מבחינת תכליתו של מוסד ההתיישנות ישנו טעם טוב ליצור הבחנה הנעוצה בכך שהחוב נגבה באמצעי גבייה מינהליים? אני סבורה שהתשובה שלילית. כל הרציונלים העומדים ביסוד טענת ההתיישנות כוחם יפה גם כאשר מדובר בחוב הנתבע בהליך גבייה מינהלי. הקושי של האזרח בשמירת ראיותיו והצורך שלו בוודאות תקציבית אינם מושפעים כהוא זה מהשאלה כיצד פועל הנושה לגביית חובו. גם השיקולים של ויתור ומחילה ושל אינטרס הציבור באי העסקת מערכות השלטון בחובות ישנים, תקפים באותה מידה. על פני הדברים אין מקום להשאיר את האזרח חשוף בפני סיכון של תביעה ללא מגבלת זמן, אך בשל כך שמדובר בהליך שאינו נפתח בהגשת תובענה בבית המשפט."

64. עוד קבע בית המשפט באופן מפורש, כי אין בהסדר הגבייה המינהלי להצדיק את אי תחולתו של מוסד ההתיישנות וכי אין בהסדר זה כדי להעניק בידי הרשות יתרון מהותי כלשהו (פסי' 34 לפסק הדין):

"נקודת מבט נוספת היא הסדר הגבייה המינהלי. האם יש בתכליתו של הסדר זה כדי להצדיק את אי תחולתו של מוסד ההתיישנות? גם כאן, סבורה אני שהתשובה היא בשלילה. תכליתם של הסדרי הגבייה המינהליים היא להעניק לרשות אמצעי אדמיניסטרטיבי נוח ויעיל לגביית החוב. הא ותו לא. בשורה ארוכה של פסקי דין עמד בית משפט זה על כך שהסדרי הגבייה המינהליים, אינם מיועדים ליתן בידי הרשות יתרון מהותי כלשהו... תכלית הסדר הגבייה המינהלי היא להקל על הרשות בהיבטים שונים של הזמן והעלות הכרוכים בנקיטת הליכים אזרחיים רגילים. לצורך כך פטר המחוקק את הרשות מהחובה לאשר את זכותה בפסק דין והעמיד לעזרתה אמצעי אכיפה שונים. לכך אין דבר וחצי דבר עם שאלת ההתיישנות. ההתיישנות, על אף היותה נטועה במישור הדיוני, אינה טענה טכנית. היא מבקשת לאזן בין האינטרס של התובע והנתבע בנוגע להשפעה שיש למעבר הזמן בין מועד היווצר הזכות לבין המועד בו מימושה נתבע. היתרון שבחר המחוקק להעניק לרשות במישור האכיפה, על ידי קביעתם של הסדרי גבייה מינהליים, אינו צריך להשפיע על איזון זה."

65. אם כן, בית המשפט העליון קבע באופן מפורש כי ההתיישנות חלה גם על הליכי גבייה מינהליים המבוצעים על ידי הרשות המינהלית.

66. נציין, כי נימוק נוסף אשר ניתן על ידי בית המשפט העליון בהלכת נסייר בהקשר של קבלת הטענה כי ההתיישנות חלה גם על הליכי גבייה מינהליים, הינו שרשויות המדינה עצמן פועלות לחסום תביעות המוגשות על ידי האזרח בטענת התיישנות, וכי הימנעות המדינה מהעלאת טענת התיישנות אף טעונה של אישור של פרקליט מחוז (פסי' 36 לפסק הדין). כפי שיוסבר להלן, נימוק זה חל ביתר שאת ביחס למשיב.

67. אין ספק, כי הלכת נסייר הינה הלכה עקרונית וחשובה ביותר, אשר קובעת כי התיישנות חלה גם ביחס לחובות אשר הרשות מבקשת לגבות באמצעות הליכי גבייה מינהליים.

68. היה מצופה כי המשיב, אשר הינו רשות הממלאת תפקיד ציבורי על פי דין, יפנים את פסיקתו העקרונית של בית המשפט העליון כפי שבאה לידי ביטוי בהלכת נסייר, ויפסיק לגבות מאזרחים חובות אשר התיישנו. אלא שהמשיב נמנע מלעשות כן, והוא ממשיך לגבות חובות אשר התיישנו תוך שימוש באמצעי הדרקוני והקיצוני של הליכי גבייה מינהליים.

ג. הנחיות היועץ המשפטי לממשלה המכירות בהתיישנות חובות של האזרח כלפי הרשות הנגבים בהליכי גבייה מינהליים

69. בעקבות פסק הדין בעניין נסייר, הוציא היועץ המשפטי לממשלה, בחודש פברואר 2012, הנחיות (מספר הנחיה 7.1002) שכותרתן "הפעלת הליכי גבייה מינהליים לפי פקודת המסים (גביה)" (להלן: "הנחיות היועמ"ש").

העתק הנחיות היועמ"ש מספר 7.1002, מצ"ב כנספת 12.

70. עניין של ההנחיות הוא בקביעת תקופות של שיהוי מינהלי ביחס לגביית חובות על ידי הרשויות. ההנחיות קובעות תקופות מקסימליות לגביית חובות תוך שימוש באמצעי גביה מינהליים, תוך שנקבע כי באופן עקרוני לא ניתן להשתמש באמצעי גבייה לאחר שלוש שנים מיום היווצרות החוב.

71. במסגרת ההנחיות, בהן קבע היועץ המשפטי לממשלה תקופות לגביית חובות בשל מוסד השיהוי החל על רשויות ציבוריות, הכיר היועץ המשפט לממשלה בכך שדיני ההתיישנות חלים גם ביחס להליכי גביה מינהליים, כפי שנקבע על ידי בית המשפט העליון בפסק דין נסייר. ובלשונו של היועץ המשפטי לממשלה - "לפי פסיקת בית המשפט, דיני ההתיישנות חלים על הליכי גביה מינהליים" (עמ' 6 להנחיות).

72. אם כן, גם מהנחיות היועמ"ש עולה שאין מחלוקת כי התיישנות חלה ביחס לכלל החובות הנגבים על ידי הרשויות, ובכלל זה על חובות למשיב.

73. עוד נקבע בהנחיות היועמ"ש, כי הוצאת מכתב דרישה לחייב, משמעה פתיחה בהליכי גבייה מינהליים.

74. בנוסף, קבע היועץ המשפטי לממשלה כי "אין זה סביר שרשות מינהלית תנקוט הליכי גביה מינהליים לראשונה וללא צידוק לאחר שנים רבות, תוך שהיא מעמידה את האזרח, בשל חלוף הזמן הרב שחלף, במצב בו וקשה עליו להתמודד עם טענת החוב" (סעי' 2, עמ' 4 להנחיות). קביעה זו של היועץ המתייחסת למוסד השיהוי, חלה כמובן, ביתר שאת, ביחס למוסד ההתיישנות.

75. לשם שלמות התמונה יצוין כי בהנחיות היועמ"ש (אשר כאמור עוסקות בשיהוי מינהלי) נקבע כי תחולתן ביחס לגביית חובות כלפי המשיב נדחית בשלב זה (סעי' 3 בעמ' 1 להנחיות). אולם כאמור, אין בכך כדי לגרוע מהקביעה ביחס להתיישנות לפיה - "לפי פסיקת בית המשפט, דיני ההתיישנות חלים על הליכי גביה מינהליים".

76. כאמור, הנחיות אלה מצמצמות את יכולת הרשות לנקוט בהליכי הגבייה המנהליים, וגם אם היועץ המשפטי לממשלה לא חייב את המשיב לנקוט בהליכי הגבייה בתוך שלוש שנים, הרי שבכל מקרה המשיב אינו יכול לגבות חובות שהתיישנו.

ד. קיומם של טעמים נוספים להתיישנותם של דמי ביטוח הנגבים באמצעות הליכי גבייה מינהליים

77. למעלה מן הדרוש, ועל אף שבית המשפט העליון קבע במפורש בפסק הדין בעניין נסייר כי חובות של האזרח כלפי הרשות הנגבים באמצעות הליכי גבייה מינהליים, כדוגמת דמי ביטוח, נתונים להתיישנות, נציג להלן טעמים נוספים המחייבים הכרה בתחולתו של מוסד ההתיישנות ביחס לחוב בגין דמי ביטוח.

78. על פי חוק הביטוח הלאומי (סעי' 296) על האזרחים להגיש את תביעותיהם לביטוח הלאומי תוך שנים עשר חודשים מהיום שבו נוצרה עילת התביעה, ואם התביעה הוגשה לאחר המועד האמור, משלם המשיב לאזרח רק בגין תקופה של עד שנים עשר חודשים אחורה.

79. אם כן, לאזרחים נקבעה תקופת התיישנות קצרה ביותר, של שנה אחת בלבד, ביחס לתביעות שלהם כלפי לביטוח הלאומי. לעומת זאת, הביטוח הלאומי מתעלם לחלוטין ממוסד ההתיישנות וסבור כי הוא יכול לגבות חובות נטענים מאזרחים שנים רבות אחורה, ללא מגבלה כלשהי ו"עמוק" בתוך תקופת ההתיישנות. אין ספק כי מדובר במצב דברים לא סביר ולא הוגן, אשר רק מעיד על הדרך הפסולה בה נוקט המשיב.

80. ברור, כי כל עקרונות ההתיישנות חלים, וביתר שאת, ביחס לחובות שהתיישנו כלפי המשיב. אין צורך להרחיב על אופיו של הציבור כלפיו מופעלים אמצעי גביה אלו, אשר בחלקו הגדול הינו אנשים קשי יום, אשר לא מצפים כי באחד מן הימים, לאחר שנים רבות, יבוא המשיב, יתדפק על דלתם, וידרוש מהם תשלום של אלפי שקלים ויותר. כל זאת, כאשר לאור חלוף הזמן אין להם כל אפשרות לבחון אפילו את קיומו של החוב.

כאמור, המשיב פונה לחייבים ומבקש תשלום ביחס לעובדות שאירעו לפני שנים רבות, כאשר הוא משתמש באמצעי גביה מינהליים – במסגרתם אפילו לא ניתן להעלות טענת התיישנות. ברור, כי יש צורך לתחום את הזמן בו נדרש אדם לשמור מסמכים וראיות אחרות, ולא ניתן לאפשר מצב שבו המשיב מעמיד חייבים במצב בלתי אפשרי. בדיוק כפי שנקבע בפסק דין נסייר.

81. בנוסף, חלוף הזמן מאז שנוצרה עילת המשיב כלפי החייבים, משמעו ויתור ומחילה של המשיב. אזרחי המדינה אינם אמורים לשמור מסמכים בקנאות שמא ביום סגריר יבוא המשיב ויבקש להטיל עיקול על חשבונם בקשר לחוב נטען לפני שנים רבות. אזרחי ותושבי המדינה זכאים לוודאות ויציבות, ועליהם לדעת כי גם המשיב כפוף להתיישנות, וגם המשיב אינו יכול יום אחד, לאחר שנים רבות, להתדפק על דלתם ולדרוש תשלום של חוב בסך של אלפי שקלים תוך הטלת עיקולים על חשבון הבנק שלהם ושימוש באמצעי גבייה נוספים אחרים. על תושבי המדינה לדעת שהם יכולים לכלכל את צעדיהם בבטחה וללא חשש.

82. יצוין, כי בעבר ביצע כבר המשיב "הקפאה" של חובות שהתיישנו. כך, בשנת 1995 בוצעה הקפאה של חובות², כך שלא נגבו חובות שהתיישנו.

1.
2 ר' דברי מר יגאל ברזאני בישיבת ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, מיום 13.2.08 (מתוך אתר הכנסת).

83. עוד יצוין, כי בעקבות פסק דין נסייר, הוגשה כאמור התובענה הייצוגית בעניין כפתורי, במסגרתו הודיעה המדינה (מינהל מקרקעי ישראל) על חדילת גביית חובות שהתגבשו לפני יותר משבע שנים.

84. **אין ספק אם כן, כי כל רשויות המדינה הפנימו את הדין, לפיו לא ניתן לגבות חובות שהתיישנו (ובוודאי באמצעות הליכי גבייה מינהליים), ואין כל סיבה שדווקא המשיב ינהג בדרך כאילו הדין אינו חל עליו, וכאילו פסקי דין של בית המשפט העליון אינם מחייבים אותו. מדובר במצב דברים בלתי מתקבל על הדעת אשר יוצר עיוות משפטי ברור וחד.**

85. היה מצופה, כי המשיב ישיב בעצמו כספים לאזרחי המדינה שנגבו באמצעי גביה מינהליים לאור פסק דין נסייר. כידוע, נקודת המוצא העקרונית היא שהלכה שיפוטית חדשה פועלת הן רטרואקטיבית והן פרוספקטיבית (ר' בעניין זה: רע"א 8925/04 סולל בונה בניין ותשתיות בע"מ נ' עיזבון עבד אלחמיד, פ"ד סא(1) 126; דנ"א 3993/07 פקיד שומה ירושלים 3 נ' איקאפוד בע"מ (פורסם בנבו)).

לא זו בלבד שהמשיב אינו משיב כספים שנגבו שלא כדין, אלא שהמשיב ממשיך לנהוג בדרך הפסולה והמנוגדת לדין, כאשר הוא גובה מאזרחי המדינה כספים בגין חובות נטענים הנמצאים בתוך תקופת ההתיישנות באמצעות אמצעי גבייה מינהליים.

86. נדגיש, כי המשיב הוא רשות ציבורית החב בחובת הגינות ותום לב מוגברים כלפי אזרחי ותושבי המדינה, והוא אינו יכול לפעול בדרך הפסולה האמורה, העומדת באופן מפורש בניגוד לפסיקתו של בית המשפט העליון בעניין נסייר. בכל הכבוד, גם המשיב כפוף לפסיקות של כב' בית המשפט העליון ועליו לכבדן, גם אם אלו אינן מוצאות חן בעיניו.

ה. שיהוי

87. אין ספק כי גביית דמי הביטוח באמצעות הליכי גבייה מינהליים כלפי חברי הקבוצה, בחלוף 7 שנים ויותר ממועד היווצרות החוב, נעשית בשיהוי חמור וכבד אשר אף הוא מצדיק את עצירת הגבייה הבלתי חוקית ואת השבת הכספים שנגבו שלא כדין.

88. כפי שצוין בהנחיות היועמ"ש, אין כל סיבה שהמשיב, יהיה שונה מכל רשות אחרת, ולא יפעל תוך פרק זמן סביר, לכל היותר תוך שלוש שנים, לגביית החובות מהאזרחים. השתהות של שנים ארוכות, ולמעשה למעלה משבע שנים, מעמידה כאמור את האזרחים במצב דברים בלתי אפשרי, כמו גם שהיא מעידה על ויתור מצידו של המשיב על החובות כלפיו.

89. בהנחיות היועמ"ש נקבע בסעיף 2 - **"העיקרון: רשות מינהלית אינה רשאית להשתהות בגביית חובות."** בהנחיות נקבע באופן מפורש, כי ההשתהות של רשויות בגביית חובות אינה תקינה:

"מצב זה אינו תקין: אין זה סביר שרשות מינהלית תנקוט הליכי גבייה מינהליים לראשונה וללא צידוק לאחר שנים רבות, תוך שהיא מעמידה את האזרח, בשל הזמן הרב שחלף, במצב שבו יקשה עליו להתמודד עם טענת החוב.... אין זה סביר שרשות מינהלית תשתהה בפתירת הליכי גבייה מינהליים ועליה לפתוח בהם ולנהל אותם תוך פרקי זמן סבירים... חסימת דרכה של הרשות בשל חלופי הזמן, נועדה לאזן את זכותה של הרשות להפעיל את סמכויותיה עם הפגיעה בחייב, אשר אין ציפייה, ולא ראוי שתהיה, כי ישמור על ראיותיו שנים רבות."

90. העקרונות שנקבעו בהנחיות היועמ"ש ביחס לשיהוי מינהלי בגביית חובות באמצעות שימוש באמצעי גבייה, יפים גם לענייננו, כך נקבע בהן:

"ככלל, תקופת ההתיישנות של תובענות אזרחיות היא 7 שנים, אלא בהתחשב בטיבם ובאופיים של חובות מינהליים, אין זה סביר שרשות מינהלית תנקוט לראשונה הליכי גבייה ללא התראה וללא צידוק, לאחר שחלפו שנים רבות מן המועד שבו יכלה לראשונה לגבות את החוב. לפיכך, על הרשות לפתוח בהליכי גבייה תוך פרק זמן סביר שהוא קצר מתקופת ההתיישנות האמורה. פרק זמן כאמור, מן הראוי שלא יהיה ארוך משלוש שנים."

91. אם כן, הנחיות היועמ"ש קובעות כי על הרשות המינהלית לפתוח בהליכי גבייה מינהליים, לכל היותר תוך שלוש שנים.

92. דברים אלו של היועץ המשפטי לממשלה, נראה כאילו נכתבו לענייננו.

והנה, באופן מפתיע, מצוין בהנחיות היועמ"ש כי "הנחיה זו אינה חלה על גבייה של חובות אלה... 3. חובות למוסד לביטוח לאומי, לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה – 1995. בשלב זה, נדחית תחולת של הנחיה זו על הליכי הגבייה לפי הפקודה שמפעיל המוסד לביטוח לאומי, הנבחנת בנפרד לנוכח מורכבותה ומאפייניה המיוחדים, ובמידת הצורך תוכן הנחיה מיוחדת."

93. אם כן, היועץ המשפטי לממשלה החליט לדחות, בשלב זה, את תחולת ההנחיות על המשיב, ללא כל סיבה וצידוק הגיוניים, כאשר כל הרציונלים ביחס לשיהוי בגביית חובות לרשויות המינהליות האחרות הכפופות להנחיה, חלים, וביתר שאת, ביחס לחובות כלפי הביטוח הלאומי שהתיישנו.

94. האם במקרה של חובות לביטוח לאומי, אין משמעות לעקרון שנקבע בהנחיה לפיה לחייב "אין ציפייה, ולא ראוי שתהיה, כי ישמור על ראיותיו שנים רבות...!!" האם העובדה כי דווקא המשיב הוא הרשות המינהלית במקרה זה, משנה את משמעות ותכלית קביעת היועמ"ש לפיה "אין זה סביר שרשות מינהלית תנקוט לראשונה הליכי גבייה ללא התראה וללא צידוק, לאחר שחלפו שנים רבות מן המועד שבו יכלה לראשונה לגבות את החוב...!!" נראה כי התשובה לשאלות אלה ברורה.

95. המבקשת סבורה כי יש להחיל על המשיב, כבר כיום, גם את הנחיות היועמ"ש, שכן אין כל סיבה אמיתית לדחות את תחולתן דווקא לגבי המשיב, להבדיל מכל רשות מינהלית אחרת.

96. בכל מקרה, ברור, כי המשיב אינו רשאי לפתוח בהליכי גבייה "לנצח" ובאופן בלתי מוגבל, וברור כי חייב לחול מועד כלשהו שבו המשיב יהיה מנוע מלעשות כן, ללא קשר לשאלת ההתיישנות. כך, בסעיף 11 לחוק הפרשנות, תשמ"א-1981, נקבע: "הסמכה או חיוב לעשות דבר, בלי לקבוע זמן לעשייתו - משמעם שיש סמכות או חובה לעשותו במהירות הראויה...".

חובה לפעול במהירות הראויה נובעת מחבותה הכללית של הרשות לפעול בהגינות ובנאמנות לטובת האינטרס הציבורי (די ברק ארז משפט מנהלי עמ' 407).

97. יפים לעניין זה דבריו של בית המשפט העליון בבג"ץ 5931/04 מזורסקי נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(3) 769, 782 – 783:

"חובתה של הרשות המנהלית לפעול במהירות הראויה היא מן המושכלות הראשונים של מינהל תקין (זמיר הסמכות המנהלית – ב' (1996) 717). היא נובעת מחובות ההגינות, הנאמנות והסבירות של הרשות המנהלית (שם, בעמ' 706). "על רשות מוסמכת לפעול בסבירות. סבירות משמעה גם עמידה בלוח זמנים סביר" (בג"ץ 6300/93 המכון להכשרת טוענות בי"ד נ' השר לענייני דתות, פ"ד מח(4) 441, 451). "חובת המהירות הראויה, המוטלת על הרשות המנהלית, אינה אלא חובת התנהגות סבירה" (בג"ץ 7198/93 מיטראל נ' שר התמ"ת, פ"ד מח(2) 844, 853). החובה מעוגנת גם בסעיף 11 לחוק הפרשנות, תשמ"א-1981, שלפיו "הסמכה או חיוב לעשות דבר, בלי קביעת זמן לעשייתו - משמעם שיש סמכות או חובה לעשותו במהירות הראויה". היבטים מסוימים של חובה זו באים לביטוי גם בחוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958, וכן בתקנון שירות המדינה (תקשי"ר) (בג"ץ 10629/02 כרמי נ' המוסד לביטוח לאומי, פ"ד נח(1) 369). הפרת החובה לפעול במהירות הראויה היא עילה לביקורת שיפוטית (זמיר, בעמ' 706)".

98. אם כן, אפילו אם עמדת המשיב היא כי לא חלה התיישנות (וכאמור, אין הדבר כך), הרי שבוודאי עליו לפעול במהירות הראויה ובשקידה ראויה מנת לגבות חובות לגבי שנים רבות אחורה. אין ספק כי פתיחת הליכי גבייה מינהליים לגבי חובות מלפני שבע שנים ויותר, אינה עולה בקנה אחד עם החובות האמורים.

99. לאור האמור, אין ספק כי השיהוי המינהלי חל גם על המשיב, והוא כפוף לעקרון משפטי זה. אפילו אם היינו אומרים שתקופת השיהוי צריכה להיות ארוכה יותר משלוש שנים, הרי שבוודאי שבע שנים (כפי שנקבע בחוק ההתיישנות) היא תקופת זמן ארוכה מספיק על מנת לקבוע שהמשיב השתהה בשיהוי כבד וקיצוני.

1. עשיית עושר ולא במשפט

100. דיני עשיית עושר ולא במשפט מייסדים עצמם על עקרונות הצדק והיושר הטבעי. הרוח המנשבת בהם היא תחושת המצפון והיושר המורה אותנו כי יש למנוע התעשרות לא מוצדקת של פלוני על חשבוננו של אלמוני. מכוח תחושת צדק עמוקה זו נקבעה בדין חובת

השבה המעוגנת בסעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט - 1979, אשר זו לשונו:

"(א) מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין, נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן – הזוכה) שבאו לו מאדם אחר (להלן – המזכה), חייב להשיב למזכה את הזכיה, ואם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה – לשלם לו את שוויה.

(ב) אחת היא אם באה הזכיה מפעולת הזוכה, מפעולת המזכה או בדרך אחרת."

101. הלכה היא, כי רשות ציבורית מחויבת להשיב תשלומי חובה שגבתה שלא כדין מכח דיני עשיית עושר ולא במשפט (ראו לעניין זה: ע"א 7664/00 רובינשטיין ושות' נ' עירית חולון, פד" נ(4) 117, פסקה 8 ופסקי הדין שצוטטו שם; ע"א 1761/02 רשות העתיקות נ' מפעלי תחנות בע"מ, פ"ד ס(4) 545, פסקאות 26-35 לפסק דינו של כב' השופט מ' חשיק).
102. כלל זה נובע מתחולת דיני עשיית עושר במשפט הציבורי, כאשר גביית מס או אגרה או תשלום חובה אחר שלא כדין נחשבת לקבלת דבר "שלא על פי זכות שבדין", המקימה חובת השבה על פי סעיף 1 לחוק עשיית עושר.
103. באופן מסורתי, חיוב הרשות בהשבה בגין התעשרותה "שלא על פי זכות שבדין" התבססה על עילות הטעות והכפיה לפיהן – מי ששילם מס או תשלום חובה אחר שנגבו ממנו שלא כדין, עשה כן בדרך כלל מתוך טעות (שבדין או שבעובדה) ומבלי לדעת שהתשלום נגבה שלא כדין, וכן עשה זאת מתוך אילוף וכפיה, משום שנזקק לשירותי הרשות (ראו סעיפים 36 - 41 בע"א 1761/02 הנ"ל).
104. בית המשפט העליון קבע, כי בסיטואציה האופיינית ליחסי פרט ושלטון יש להכיר (בנוסף לעילות המסורתיות) גם בעילה ייחודית עצמאית לחיוב רשות בהשבת כספים עת זו התעשרה "שלא על פי זכות שבדין", והיא גבייה בחוסר סמכות.
105. וכך קבע לעניין זה בית המשפט העליון בע"א 546/04 עיריית ירושלים נ' שרותי בריאות כללית (פורסם בנבו):

"לדעתי עקרון ההשבה חל באופן דומה גם ביחס לגבייה של תשלום מס, אגרה או תשלום חובה אחר, הנגועה באי חוקיות מחמת חוסר סמכות כאשר התשלום בטל מעיקרו. במקרה זה עילת ההשבה יסודה בעקרון חוקיות המינהל. עקרון חוקיות המנהל קובע כי הרשות המבצעת מוסמכת לפעול בהתאם לסמכויות שהוקנו לה בחוק... עקרון חוקיות המנהל הוא חלק מעקרון היסוד בדבר שלטון החוק... גבייה הנגועה באי חוקיות מחמת חוסר סמכות עומדת בסתירה לעקרונות אלה כיוון שהרשות מבצעת פעולת גבייה שלא על פי הסמכות שהוקנתה לה בחוק. הפעולה בניגוד לעקרונות אלה הופכת את התשלום לרשות לתשלום "שלא על פי זכות שבדין" באופן המקים חובת השבה מכוח סעיף 1 לחוק עשיית עושר... הכרה בעילת השבה מחמת

גבייה בחוסר סמכות, היורד לשורש הסמכות, היא רצויה...
ולדעתי בית המשפט אף הכיר בה הלכה למעשה בדין הקיים אף
אם הדברים לא נקבעו במפורש בפרשת רשות העתיקות...לדעתי
הקביעה כי פעולת הגבייה נעשתה בחוסר סמכות או בחריגה
מסמכות יסודה בעקרונות המשפט המינהלי והציבורי; אולם עילת
התביעה נטועה במשפט הפרטי בעקרון הקבוע בסעיף 1 לחוק
עשיית עושר (תשלום "שלא על פי זכות שבדין").

106. בענייננו, המשיב גבה סכומי כסף מאזרחים, באמצעות הליכי גבייה מינהליים, בגין חובות
נטענים שהתיישנו. בכך פעל המשיב שלא כדין, והתעשר על חשבונם של האזרחים. פעולת
המשיב מנוגדת לעקרון שלטון החוק ולעקרון חוקיות המינהל הנגזר ממנו. מאליו ברור, כי
בעשותו כן פעל המשיב גם בחוסר סבירות קיצוני.

107. ברי כי המשיב התעשר על חשבון המבקשת ועל חשבון חברי הקבוצה המיוצגת "שלא על פי
זכות שבדין" בפעולותיו האמורות, וכמצוותו של סעיף 1 לחוק עשיית עושר לא במשפט, עליו
להשיב למזכים את הזכייה.

ז. חוסר תום לב, הפרת חובת ההגינות וחוסר סבירות קיצוני

108. פעולות המשיב האמורות גם מהוות הפרה קשה וחמורה של חובת תום הלב המוגברת
וחובת ההגינות החלה על המשיב כמו גם פעולה בחוסר סבירות קיצוני. מצופה היה, כי
המשיב ינהג בתום לב, בהגינות ובדרך מקובלת ביחסיו עם אזרחי המדינה. שימוש באמצעי
גבייה מינהליים לגביית חובות שהתיישנו, או למצער זמן רב מאד לאחר שנוצר החוב, ולאחר
שהמשיב שקט על שמריו במשך שנים ארוכות ולא עשה דבר, אינה מתיישבת עם חובת תום
הלב, ההגינות והדרך המקובלת, והיא אינה סבירה בכל קנה מידה שהוא.

וראו לעניין זה בג"ץ 164/97 קונטרס נ' שר האוצר, פ"ד נב(1) 289.

109. לאור כל האמור לעיל, אין ספק כי המשיב מנוע מלגבות חובות שהתיישנו באמצעי גבייה
מינהליים, וכי על המשיב להשיב את כל הכספים שנגבו באמצעים אלה, ביחס לחובות
הנמצאים בתוך תקופת ההתיישנות.

110. יצוין, כי לא נעלמה מעיני המבקשת הוראת סעי' 21 לחוק תובענות ייצוגיות, לפיה בתובענה
ייצוגית נגד רשות קיימת מגבלת השבה לגבי תקופה העולה על 24 החודשים שקדמו למועד
שבו הוגשה הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

יחד עם זאת, המבקשת סבורה שעל המשיב להשיב את כל הכספים שנגבו באמצעות הליכי
גבייה מינהליים אף מעבר לתקופה הנ"ל.

כך נהג המשיב, לא מכבר, במסגרת תובענה ייצוגית אחרת בעניין הטבה המגיעה לנפגעי
פעולות איבה, עת השיב המוסד לביטוח לאומי לכל הזכאים את ההטבה המגיעה להם וזאת
לתקופה רטרואקטיבית של שבע שנים אחורה (ת"צ 31387-04-12 צורף נ' המוסד לביטוח
לאומי (פורסם בנבו)). כך גם על המשיב לנהוג בענייננו.

העתק פסק הדין בת"צ 31387-04-12 הנ"ל, מצ"ב כאסמכתא ב'.

111. מכל מקום, אחד מן הסעדים המבוקשים בתובענה זו הוא סעד צופה פני עתיד ולפיו יחדול המשיב באופן מיידי מביצוע פעולות גביה מנהלית בכל הנוגע לחובות שהתיישנו.

VI. התקיימות התנאים לאישור התובענה כתובענה ייצוגית

א. התובענה דנו נכללת בגדר סוגי התביעות המפורטים בתוספת השניה לחוק תובענות ייצוגיות (סעיף 3(א) לחוק תובענות ייצוגיות)

112. על-פי סעיף 3(א) לחוק תובענות ייצוגיות, "לא תוגש תובענה אלא בתביעה כמפורט בתוספת השנייה או בעניין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית".
113. על-פי סעיף 11 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, ניתן להגיש תובענה ייצוגית נגד רשות "להשבת סכומים שגבתה שלא כדין, כמס, אגרה או תשלום חובה אחר".
114. על פי סעיף 3(א) לחוק תובענות ייצוגיות "רשות" הינה "כהגדרתה בסעיף 2 לחוק בתי משפט לענינים מינהליים", אשר קובע כי רשות היא: "רשות מרשויות המדינה, רשות מקומית, וכן גופים ואנשים אחרים הממלאים תפקידים ציבוריים על פי דין".
115. לאור ההגדרות שלעיל, אין ספק כי בעניינו המשיב הינו רשות וכי החובות הנטענים בגין דמי הביטוח הם מס או תשלום חובה אחר, כך שהמבקשת רשאית להגיש תובענה ייצוגית כנגד המשיב.

ב. למבקשת עילת תביעה אישית (סעיף 4(א)1 לחוק תובענות ייצוגיות)

116. כפי שפורט בהרחבה בפרק III לעיל, המשיב נקט כנגד המבקשת, שלא כדין, בהליכי גבייה מינהליים בגין חובות נטענים אשר התיישנו ואף גבה מן המבקשת, שלא כדין, חובות נטענים שהתיישנו במהלך השנתיים שקדמו למועד הגשת התובענה.
- בשל כך, למבקשת קיימת עילת תביעה אישית כנגד המשיב.
117. כמפורט בפרק III לעיל, נזקה הכספי של המבקשת בגין הגבייה שלא כדין של החובות הנטענים שהתיישנו עומדת על סך של 1,584 ₪.

ג. התביעה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה (סעיפים 4(א) ו-8(א)1 לחוק תובענות ייצוגיות)

118. עמדת הפסיקה בכל הנוגע לצורך בשאלות משותפות של משפט ושל עובדה בין חברי קבוצת התובעים הינה, שדי בכך שהיסוד המשותף מהווה מרכיב מהותי בהתדיינות בכדי למלא תנאי זה (ראו למשל: ע"א 1977/97 ברזני נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, פ"ד נה(4) 584, בעמ' 612).
119. בעניינו, השאלות העובדתיות והמשפטיות הניצבות בבסיס התביעה הינן משותפות, לכל חברי הקבוצה:
- 119.1. השאלה האם המשיב רשאי לגבות דמי ביטוח באמצעות הליכי גביה מינהליים בנוגע לחובות נטענים שהתיישנו, הינה שאלה המשותפת לכלל חברי הקבוצה.

119.2. כל אחד מיחיד הקבוצה נפגע או עשוי להיפגע מהגבייה הלא חוקית שבוצעה על-ידי המשיב בנסיבות דומות, אם לא זהות.

119.3. לכלל חברי הקבוצה יש אינטרס משותף, הן ברמה הפרטית והן ברמה הציבורית, להשבת הכספים שנגבו שלא כדין ולהפסקת הגבייה הבלתי חוקית.

ד. קיימת אפשרות סבירה שהתביעה תוכרע לטובת חברי הקבוצה (סעיף 8(א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות)

120. טענות המבקשת בדבר הגבייה הלא חוקית, מבוססות על ראיות מוצקות, ועל טענות משפטיות מבוססות, אשר פורטו כאמור.

121. מן הבחינה העובדתית, המבקשת הציגה תשתית ראיתית המוכיחה את הגבייה הבלתי חוקית שביצע המשיב כלפיה ביחס לחובות הנטענים כלפיה שהתיישנו.

122. מן הבחינה המשפטית, תביעה זו נסמכת בין היתר, על פסיקתו הברורה והמפורשת של בית המשפט העליון בעניין נסייר הקובע כי חובות הנגבים באמצעי אכיפה מינהליים על ידי הרשות נתונים להתיישנות.

123. כאמור, תביעה דומה במהותה הוגשה נגד מינהל מקרקעי ישראל בעניין כפתורי, שם הודיע המינהל לאחר הגשת התביעה כי הוא יחדול מגביית חובות הנמצאים בתוך תקופת ההתיישנות תוך שימוש באמצעי גביה מינהליים.

124. לפיכך, ברור כי קיימת אפשרות סבירה, אם לא למעלה מכך, שהתביעה תוכרע לטובת חברי הקבוצה.

ה. תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין (סעיף 8(א)(2) לחוק תובענות ייצוגיות)

125. אין ספק, כי הדרך העדיפה לבירור המחלוקת בענייננו הינה במסגרת של תובענה ייצוגית.

126. חברי הקבוצה המיוצגת, הינה קבוצה גדולה מאוד, המונה קרוב לוודאי אלפים מאזרחי המדינה, אם לא יותר מכך.

127. נזקו של כל אחד מחברי הקבוצה המיוצגת קל לחישוב, ואינו מצריך בירור עובדתי מעמיק. הנתונים בדבר חובות נטענים שהתיישנו, כמו גם ביחס להליכי הגבייה הבלתי חוקית שננקטו כלפי חברי הקבוצה מצויים בחזקתו של המשיב וניתן לאתרם בקלות.

128. אם לא תוגש התובענה כייצוגית, סביר להניח כי למעט מספר תביעות אישיות מועטות ביותר, לא יוגשו תובענות אישיות רגילות, בעיקר מן הטעם שזקו של כל אחד מחברי הקבוצה הינו נזק קטן יחסית באופן אשר אינו יוצר תמריץ להגשת תובענות אישיות, כמו גם לאור העובדה שמדובר ככלל בקבוצה מוחלשת אשר בוודאי חלק משמעותי ממנה חסר את האמצעים ואת הידע על מנת לפעול בדרך של פתיחה בהליכים משפטיים כנגד המשיב.

129. העילות המשותפות לחברי הקבוצה כנגד המשיבה יוכרעו בהליך אחד, כך שבתי המשפט לא יידרשו לדון באותם עניינים מספר פעמים, כמספר חברי הקבוצה שיגישו תביעות נפרדות כנגד המשיב.

130. אי-הכרה בתובענה כייצוגית עלול לגרור מצב של ריבוי התדיינות באותם עניינים, אשר יסב עלויות מיותרות למערכת המשפט כולה, יגרור עומס מיותר על מערכת המשפט, העמוסה בלאו הכי, ויביא לפסיקות שונות ואף סותרות.
131. על-פי סעיף 1 לחוק תובענות ייצוגיות, אחת ממטרות ההליך הייצוגי הנה אכיפת שלטון החוק על מוסדות וגופים אימתניים אשר ידו של "האזרח הקטן" אינה יכולה להם. המקרה דנן הנו מקרה קלאסי להגשמת מטרה נעלה זו באמצעות מכשיר התביעה הייצוגית.
132. התועלת הגלומה באישור הבקשה אינה רק ביחס לקבוצת התובעים, אלא ביחס לכל אזרחי המדינה אשר ייצאו נשכרים מפסיקת בית המשפט הנכבד בעניין.
- ו. קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת (סעיף 8(א)(3) לחוק תובענות ייצוגיות) וקיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב (סעיף 8(א)(4) לחוק תובענות ייצוגיות)
133. קיים יסוד סביר, ואף למעלה מכך, כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת על-ידי המבקשת ובאי כוחה:
- 133.1. המבקשת נכונה ומסוגלת להשקיע ממרצה, מזמנה ומכספה על מנת לייצג את עניינם של אחרים כמותה, שייכתן שחסרים להם המשאבים הדרושים לצורך עמידה על זכויותיהם.
- 133.2. הצלחת הקבוצה היא הצלחת המבקשת, ואין כל ניגוד עניינים בין האינטרסים של המבקשת ובין האינטרסים של שאר חברי הקבוצה.
- 133.3. המבקשת, באמצעות באי כוחה, העמידה בפני בית המשפט הנכבד מסכת מסודרת של עובדות וטיעונים, ה"דבר דבור על אופניו".
- 133.4. לבאי כוחה של המבקשת ניסיון רב בניהול מוצלח של הליכים ייצוגיים.
134. קיים יסוד סביר להניח, ואף למעלה מכך, כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב:
- 134.1. התובענה מבוססת על עילות אמיתיות ורציניות, וקבלתה תביא תועלת של ממש לכל חברי הקבוצה. התובענה אינה מכוונת להשיג מטרה אישית של המבקשת, שאינה מתיישבת עם האינטרסים של כלל חברי הקבוצה.
- 134.2. התובענה והבקשה מבוססות על שאיפה כנה למניעת התעשרותו שלא כדין של המשיב ועל רצונה של המבקשת למנוע התעמרות באזרחים על ידי המשיב, כמו גם בפיצוי הניזוקים בגין מעשיו ומחדליו של המשיב.
- 134.3. המבקשת מאמינה בתום לב ברצינות התובענה ובכנות סיכוייה להתקבל.
- 134.4. סיכויי הצלחתה של התובענה גבוהים ביותר, הואיל והיא מבוססת על עובדות מוצקות ועל טענות משפטיות מבוססות, ונראה כי גם בכך יש בכדי לבסס את תום ליבה של המבקשת.

VIII. סיכום

135. אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד להעניק את הסעדים המפורטים ברישא לבקשה זו, לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית, וכן לחייב את המשיב בהוצאותיה של המבקשת ובשכר טרחת עורך דין.
136. לבית המשפט הנכבד סמכות עניינית לדון בבקשה זו לאור סעיף 5(ב)(2) לחוק תובענות ייצוגיות והסמכות המקומית לדין בבקשה זו לאור סעיף 29 לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין), תשס"א - 2000 ותקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד - 1984.
137. בקשה זו נתמכת בתצהירה של המבקשת.

שאול ציוני, עו"ד	שלומי מושקוביץ, עו"ד	אלי פילרסדורף, עו"ד	נתי פולינגר, עו"ד
------------------	----------------------	---------------------	-------------------

באי כוח המבקשת

נערך ונחתם בתל אביב, 19 בפברואר 2013